

**WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN
LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS**

**GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST — REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

MINISTERIE

VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

N. 2008 — 326

[C - 2008/31023]

21 DECEMBER 2007. — Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de Richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen;

Gelet op de Ordonnantie van 7 juni 2007 betreffende de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen, met name artikelen 4, tweede lid, 5, § 1, en 6, § 1;

Gelet op het advies van de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 12 september 2007;

Gelet op het advies van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 20 september 2007;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 9 juli 2007;

Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 20 november 2007 in toepassing van artikel 84, § 1, lid 1, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Op voorstel van de Minister van Leefmilieu, Energie en Waterbeleid;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — Algemene bepalingen

Artikel 1. voor de toepassing van dit besluit moet worden verstaan onder :

1° **Uitbreiding** : Nieuw opgericht gebouw bedoeld in artikel 3, 3°, lid 2 van de Ordonnantie, dat :

– grenst aan een reeds bestaand gebouw en dat;

– ten minste een toegang heeft boven de begane grond waarlangs men zich van het reeds bestaande gebouw kan verplaatsen naar het nieuwe gebouw.

2° **Gedeeltelijke heropbouw** : werken, bedoeld onder artikel 3, 3°, lid 3 van de Ordonnantie, die betrekking hebben op ofwel de afbraak en de herbouw van ten minste 75 % van de warmteverliesoppervlakte van het gebouw, ofwel de renovatie van ten minste 75 % van de verliesoppervlakte van het gebouw, met inbegrip van de vervanging van alle technische installaties.

3° **Eenheid van energieprestatie**, hierna « EP-beenheid » genoemd : alle aangrenzende lokalen die in hetzelfde gebouw gelegen zijn, die het voorwerp zijn van werken van dezelfde aard en die dezelfde bestemming hebben.

4° **Aard van de uitgevoerde werkzaamheden** : nieuw gebouw, zware of eenvoudige renovatie, zoals bedoeld in artikel 3, 3°, 5° en 6°, van de Ordonnantie.

MINISTERE

DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

F. 2008 — 326

[C - 2008/31023]

21 DECEMBRE 2007. — Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale déterminant des exigences en matière de performance énergétique et de climat intérieur des bâtiments

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu la Directive 2002/91/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2002 sur la performance énergétique des bâtiments;

Vu l'Ordonnance du 7 juin 2007 relative à la performance énergétique et au climat intérieur des bâtiments, notamment les articles 4, alinéa 2, 5, § 1er, et 6, § 1er;

Vu l'avis du Conseil de l'Environnement pour la Région de Bruxelles-Capitale, donné le 12 septembre 2007;

Vu l'avis du Conseil économique et social de la Région de Bruxelles-Capitale, donné le 20 septembre 2007;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 9 juillet 2007;

Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 20 novembre 2007 en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;

Sur la proposition de la Ministre de l'Environnement, de l'Energie et de la Politique de l'Eau;

Après délibération,

Arrête :

CHAPITRE Ier. — Dispositions générales

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté, on entend par :

1° **Extension** : bâtiment nouvellement construit visé à l'article 3, 3°, alinéa 2, de l'Ordonnance, qui :

– est attenant à un bâtiment préexistant, et qui

– possède au moins un accès au-dessus du niveau du sol qui permet de se déplacer du bâtiment préexistant vers la nouvelle construction.

2° **Reconstruction partielle** : travaux, visés à l'article 3, 3°, alinéa 3, de l'Ordonnance, qui sont soit, des travaux de démolition et de reconstruction d'au moins 75 % de la superficie de déperdition du bâtiment, soit des travaux de rénovation d'au moins 75 % de la superficie de déperdition du bâtiment comprenant le remplacement de toutes les installations techniques.

3° **Unité de performance énergétique**, dénommée ci-après « Unité PEB » : ensemble de locaux adjacents se trouvant dans le même bâtiment, faisant l'objet de travaux de même nature et ayant la même affectation.

4° **Nature des travaux réalisés** : bâtiment neuf, rénovation lourde ou rénovation simple, telles que visées à l'article 3, 3°, 5° et 6°, de l'Ordonnance.

5° Bestemming : een van de volgende bestemmingen : Woonenheid, Gemeenschappelijk residentieel, Kantoren en diensten, Onderwijs, Gezondheidszorg, Cultuur en ontspanning, Restaurants en cafés, Handelszaken, Sport, Andere bestemming, Gemeenschappelijk deel, Aangrenzende onverwarmde ruimte (AOR).

Deze bestemmingen zijn gedefinieerd onder punten 1.7 tot 1.18 van bijlage I.

6° Minister : de minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die het energiebeleid tot zijn bevoegdheden telt;

7° Ordonnantie : de Ordonnantie van 7 juni 2007 betreffende de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen.

Art. 2. § 1 Het beschermd volume dat wordt bedoeld in artikel 3, 28°, van de Ordonnantie dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de EPB-eisen omvat :

- de doorlopend of onderbroken ver-warmde of gekoelde ruimten;

- de niet-verwarmde of niet-gekoelde ruimten die gelegen zijn boven de begane grond, omgeven door buitenlucht, en die niet door een geïsoleerde wand van de verwarmde ruimten worden gescheiden.

Deze ruimten worden beschouwd als indirect verwarmd of gekoeld door warmtetransmissie afkomstig van de verwarmde of gekoelde ruimten.

De indirecte verwarming door ventilatie wordt niet in aanmerking genomen om het beschermd volume te bepalen.

§ 2 Voor de toepassing van de voorgaande paragraaf moet worden verstaan onder geïsoleerde wand :

- Voor een opake wand : een wand die voldoet aan de R_{min}/U_{max} -waarden van bijlage IV in het geval van nieuwe gebouwen en, in het geval van bestaande gebouwen, een wand die een materiaal bevat waarvan het warmtegeleidingscoëfficiënt lager is dan of gelijk aan 0,08 [W/m.K].

- Voor een doorzichtige/doorschijnende wand : een wand die voldoet aan de R_{min}/U_{max} -waarden van bijlage IV in het geval van nieuwe gebouwen en, in het geval van bestaande gebouwen, een wand die bestaat uit dubbel of driedubbel glas, of een dubbel raam.

Art. 3. Een lage energiebehoefte, voor een industrieel site, een werkplaats of een niet-residentieel landbouwgebouw zoals bedoeld in artikel 4, 4° van de Ordonnantie, is een vraag waarbij;

— de som van het vermogen van de warmtebronnen die bestemd zijn voor de verwarming van de lokalen gedeeld door de verwarmde volume lager is dan 15 W/m³ en/of;

— de som van het vermogen van de warmtebronnen die bestemd zijn voor de airconditioning van de lokalen gedeeld door de volume met airconditioning lager is dan 15 W/m³.

Alleen de warmtebronnen die voorzien zijn om het thermisch comfort van personen te garanderen, worden in aanmerking genomen.

HOOFDSTUK II. — EPB-eisen voor nieuwe gebouwen

Deel I. — E-peil en oververhitting

Art. 4. Het E-peil is het peil van primair energieverbruik.

Het E-peil van nieuwe gebouwen wordt bepaald aan de hand van de volgende factoren voor de omzetting in primaire energie (fp) :

1° fossiele brandstoffen : $f_p = 1$;

2° elektriciteit : $f_p = 2,5$;

3° door warmtekrachtkoppeling zelf opgewekte elektriciteit : $f_p = 1,8$;

4° biomassa : $f_p = 1$.

Art. 5. Voor de EPB-eenheden Woonenheid wordt het E-peil berekend in overeenstemming met de bepalingen van bijlage II en met behulp van de volgende constante factoren :

$a_1 = 115$;

5° Affectation : une des affectations suivantes; Habitation individuelle, Résidentiel commun, Bureaux et services, Enseignement, Soins de santé, Culture et divertissement, Restaurants et cafés, Commerces, Sport, Autre affectation, Partie commune, Espace adjacent non chauffé (EAnC).

Ces affectations sont définies aux points 1.7 à 1.18 de l'annexe Ire.

6° Ministre: le Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, qui a la politique de l'énergie dans ses attributions;

7° Ordonnance : l'Ordonnance du 7 juin 2007 relative à la performance énergétique et au climat intérieur des bâtiments.

Art. 2. § 1er Le volume protégé visé à l'article 3, 28°, de l'ordonnance qu'il faut considérer pour le calcul des exigences PEB comprend :

- les espaces chauffés ou refroidis en continu ou par intermittence;

- les espaces non chauffés ou non refroidis qui sont situés au-dessus du niveau du sol, entourés d'air extérieur, et qui ne sont pas séparés des espaces chauffés par une paroi isolée.

Ces espaces sont considérés comme étant chauffés ou refroidis indirectement par transmission de chaleur venant des espaces chauffés ou refroidis.

Le chauffage indirect par ventilation n'est pas pris en compte pour la détermination du volume protégé.

§ 2 Pour l'application du paragraphe précédent, on entend par paroi isolée :

- Pour une paroi opaque : paroi respectant les valeurs R_{min}/U_{max} de l'annexe IV dans le cas de bâtiments neufs et, dans le cas de bâtiments existants, paroi comprenant un matériau dont le coefficient de conductivité thermique est inférieur ou égal à 0,08 [W/m.K].

- Pour une paroi translucide/transparente : paroi respectant les valeurs R_{min}/U_{max} de l'annexe IV dans le cas de bâtiments neufs et, dans le cas de bâtiments existants, paroi constituée de double ou de triple vitrage, ou double châssis.

Art. 3. Une faible demande en énergie, pour un site industriel, un atelier, ou un bâtiment agricole non résidentiel visés à l'article 4, 4°, de l'ordonnance, est une demande où;

- la somme de la puissance des émetteurs thermiques destinés au chauffage des locaux divisée par le volume chauffé est inférieure à 15 W/m³ et/où,

- la somme de la puissance des émetteurs thermiques destinés à la climatisation des locaux divisée par le volume climatisé est inférieure à 15 W/m³.

Sont pris en compte uniquement les émetteurs thermiques prévus pour assurer le confort thermique des personnes.

CHAPITRE II. — Exigences PEB pour bâtiments neufs

Section Ire. — Niveau E et surchauffe

Art. 4. Le niveau E est le niveau de consommation d'énergie primaire.

Pour la détermination du niveau E des bâtiments neufs, les facteurs suivants pour la conversion en énergie primaire (fp) sont utilisés:

1° combustibles fossiles $f_p = 1$;

2° électricité : $f_p = 2,5$;

3° électricité autoproduite par une installation de cogénération : $f_p = 1,8$;

4° biomasse : $f_p = 1$.

Art. 5. Pour les unités PEB Habitation individuelle, le niveau E est calculé conformément aux dispositions de l'Annexe II, et à l'aide des constantes suivantes :

$a_1 = 115$;

a2 = 70;

a3 = 105.

Het E-peil van een EPB-eenheid Wooneenheid mag niet hoger zijn dan E70.

Art. 6. § 1. Voor de EPB-eenheden Kantoren en diensten, en voor de EPB-eenheden Onderwijs, wordt het E-peil berekend in overeenstemming met de bepalingen van Bijlage III, en met behulp van de volgende constante factoren :

b1 = 105;

b2 = 175;

b3 = 50;

b4 = 35;

b5 = 0,7.

Het E-peil van een EPB-eenheid Kantoren en diensten en dat van een EPB-eenheid Onderwijs mag niet hoger zijn dan E75.

§ 2. Een EPB-eenheid Kantoren en diensten die een oppervlakte heeft die kleiner is dan 75 m², mag worden beschouwd als een deel van de EPB-eenheid Wooneenheid. In dit geval kan een gemeenschappelijk E-peil worden bepaald volgens de regels van artikel 5.

Art. 7. Elke EPB-eenheid Wooneenheid voldoet aan de eis betreffende de beperking van het oververhittingsrisico zoals beschreven in hoofdstuk 8 van bijlage II.

Deel II. — Thermische isolatie

Art. 8. De constructieonderdelen van de EPB-eenheden voldoen aan de maximale warmtedoorgangscoefficiënt of aan de minimale warmteweerstand zoals vastgelegd in bijlage IV.

Art. 9. De invloed van de koudebruggen op het specifiek warmteverlies door transmissie wordt bepaald overeenkomstig de bepalingen van Bijlage V.

Art. 10. § 1er. Het K-peil is het globale warmte-isolatiepeil.

§ 2. Voor de berekening van het K-peil van de EPB-eenheden Wooneenheid en Gemeenschappelijk Residentieel is het in aanmerking genomen beschermd volume datgene dat wordt gevormd door de aangrenzende EPB-eenheden Wooneenheid, de EPB-eenheden Gemeenschappelijk residentieel en de EPB-eenheden gemeenschappelijke delen.

Het K-peil dat wordt berekend op dit beschermd volume mag niet hoger zijn dan K40.

§ 3. Voor de berekening van het K-peil van de EPB-eenheden Kantoren en diensten of de EPB-eenheden Onderwijs is het in aanmerking genomen beschermd volume datgene dat wordt gevormd door de aangrenzende EPB-eenheden Kantoren en diensten, de EPB-eenheden Onderwijs en de gemeenschappelijke delen.

Het K-peil dat wordt berekend op dit beschermd volume mag niet hoger zijn dan K45.

Deel III. — Ventilatie

Art. 11. § 1er. De EPB-eenheden Wooneenheid zijn uitgerust met ventilatievoorzieningen zoals beschreven in bijlage VI.

§ 2. Wanneer lokalen met een oppervlakte kleiner dan 75 m² een andere bestemming hebben dan die van Wooneenheid, dan kunnen ze worden beschouwd als deel uitmakend van de EPB-eenheid Wooneenheid. In dit geval is de voorgaande paragraaf van toepassing.

a2 = 70;

a3 = 105.

Le niveau E d'une unité PEB Habitation individuelle ne peut pas être supérieur à E70.

Art. 6. § 1er. Pour les unités PEB Bureaux et services, et pour les unités PEB enseignement, le niveau E est calculé conformément aux dispositions de l'Annexe III, et à l'aide des constantes suivantes :

b1 = 105;

b2 = 175;

b3 = 50;

b4 = 35;

b5 = 0,7.

Le niveau E d'une unité PEB Bureaux et services et celui d'une unité PEB Enseignement ne peuvent pas être supérieurs à E75.

§ 2. Quand une unité PEB Bureaux et services, a une superficie inférieure à 75 m², elle peut être considérée comme une partie de l'unité PEB Habitation individuelle. Dans ce cas, un niveau E commun peut être déterminé selon les règles de l'article 5.

Art. 7. Chaque unité PEB Habitation individuelle satisfait à l'exigence relative à la limitation du risque de surchauffe décrite au chapitre 8 de l'annexe II.

Section II. — Isolation thermique

Art. 8. Les éléments de construction des unités PEB satisfont aux coefficients de transmission thermique maximaux ou aux résistances thermiques minimales telles qu'établis à l'annexe IV.

Art. 9. L'influence des ponts thermiques sur les pertes de chaleur spécifiques par transmission est établie conformément aux dispositions de l'annexe V.

Art. 10. § 1er. Le niveau K est le niveau d'isolation thermique global.

§ 2. Pour le calcul du niveau K des unités PEB Habitation individuelle et Résidentiel commun, le volume protégé considéré est celui formé par l'ensemble des unités PEB Habitation individuelle, des unités PEB Résidentiel commun et des unités PEB parties communes adjacentes.

Le niveau K calculé sur ce volume protégé ne peut être supérieur à K40.

§ 3. Pour le calcul du niveau K des unités PEB Bureaux et services ou des unités PEB Enseignement, le volume protégé considéré est celui formé par l'ensemble des unités PEB Bureaux et services, des unités PEB Enseignement et des unités PEB parties communes adjacentes.

Le niveau K calculé sur ce volume protégé ne peut être supérieur à K45.

Section III. — Ventilation

Art. 11. § 1er. Les unités PEB Habitation individuelle sont équipées de dispositifs de ventilation tels que décrits à l'annexe VI.

§ 2. Quand des locaux d'une superficie inférieure à 75 m² ont une affectation autre qu'une habitation individuelle, ils peuvent être considérés comme faisant partie de l'unité PEB Habitation individuelle. Dans ce cas, le paragraphe précédent est d'application.

Art. 12. De EPB-eenheden Gemeenschappelijk residentieel, Kantoren en diensten, Onderwijs, gezondheidszorg, Cultuur en ontspanning, Restaurants en cafés, Handelszaken, of Sport zijn uitgerust met ventilatievoorzieningen zoals beschreven in bijlage VII.

Deel IV. — Eisen met betrekking tot de technische installaties

Art. 13. De technische installaties voor nieuwbouw zijn onderworpen aan de eisen die worden bedoeld in het eerste hoofdstuk van Bijlage VIII.

HOOFDSTUK III. — EPB-eisen voor zware renovaties

Deel I. — Thermische isolatie

Art. 14. De delen van de warmteverliesoppervlakte die gewijzigd worden in het kader van een zware renovatie, zijn gebonden aan de eisen die voorzien zijn onder artikel 8 en rekening houdend met artikel 9.

Deel II. — Ventilatie

Art. 15. In het geval van een toevoeging, verwijdering of vervanging van de ramen van een lokaal van een EPB-eenheid Wooneenheid, worden voorzieningen voor luchtaanvoer en -afvoer geïnstalleerd en er is voldaan aan de eis van intensieve ventilatie, volgens de bepalingen van Bijlage VI.

In het geval van een toevoeging, verwijdering of vervanging van de ramen van een EPB-eenheid Gemeenschappelijk residentieel, Kantoren en diensten, Onderwijs, Gezondheidszorg, Cultuur en ontspanning, Restaurants en cafés, Handelszaken, Sport, worden voorzieningen voor luchtaanvoer en -afvoer geïnstalleerd die voldoen aan de bepalingen van Bijlage VII.

Art. 16. Elk nieuw opgericht lokaal is uitgerust met voorzieningen voor luchtaanvoer of -afvoer afhankelijk van de aard van het lokaal en volgens de bepalingen van bijlagen VI of VII afhankelijk van het geval.

Deel III. — Eisen van de technische installaties

Art. 17. De technische installaties voor zware renovaties zijn onderworpen aan de eisen die worden bedoeld onder hoofdstuk 2 van Bijlage VIII.

HOOFDSTUK IV. — EPB-eisen voor eenvoudige renovaties

Art. 18. § 1. De EPB-eisen die voorzien zijn in de delen I en II van hoofdstuk III zijn van toepassing op eenvoudige renovaties.

§ 2. In het geval van een bestemmingswijziging zoals bedoeld onder artikel 3, 6° van de Ordonnantie naar een gebruik voor Kantoren en diensten of Wooneenheid, zijn de in artikel 11 en 12 voorziene eisen van toepassing.

HOOFDSTUK V. — Uitvoerings- en handhavingsmaatregelen

Art. 19. De minister bepaalt de regels voor berekening van de transmissieverliezen die nodig zijn voor de berekening van de eisen van artikelen 5 tot 10.

HOOFDSTUK VI. — Overgangs- en slotbepalingen

Art. 20. In afwijking van artikelen 5 en 6 :

- mogen nieuwe gebouwen van de E-peileisen afwijken indien de aanvraag tot het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning wordt ingediend binnen de 12 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit en er wordt voldaan aan de K-peileisen zoals vastgelegd in artikel 10;

- het E-peil is vastgelegd op 90 voor de eerste 36 maanden volgend op de datum van de inwerkingtreding van dit besluit.

Art. 21. In afwijking van artikel 9 mag de invloed van de koudebruggen buiten beschouwing worden gelaten indien de aanvraag tot het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning wordt ingediend binnen de 12 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit.

Art. 12. Les unités PEB Résidentiel commun, Bureaux et services, Enseignement, Soins de santé, Culture et divertissement, Restaurants et cafés, Commerces, ou Sport sont équipées de dispositifs de ventilation tels que décrits à l'annexe VII.

Section IV. — Exigences relatives aux installations techniques

Art. 13. Les installations techniques pour les bâtiments neufs sont soumises aux exigences visées au chapitre premier de l'annexe VIII.

CHAPITRE III. — Exigences PEB pour rénovations lourdes

Section Ire. — Isolation thermique

Art. 14. Les parties de la superficie de déperdition faisant l'objet de travaux dans le cadre d'une rénovation lourde sont soumises aux exigences prévues à l'article 8 et en tenant compte de l'article 9.

Section II. — Ventilation

Art. 15. En cas d'ajout, de suppression ou de remplacement des fenêtres d'un local d'une unité PEB Habitation individuelle, des dispositifs d'amenée d'air ou d'évacuation d'air sont installés et il est satisfait à l'exigence de ventilation intensive, suivant les dispositions de l'annexe VI.

En cas d'ajout, de suppression ou de remplacement des fenêtres d'une unité PEB Résidentiel commun, Bureaux et services, Enseignement, Soins de santé, Culture et divertissement, Restaurants et cafés, Commerce, Sport, des dispositifs d'amenée d'air ou d'évacuation d'air sont prévus suivant les dispositions de l'annexe VII.

Art. 16. Tout local nouvellement créé est équipé de dispositifs d'amenée d'air ou d'évacuation d'air suivant la nature du local et selon les dispositions des annexes VI ou VII selon le cas.

Section III. — Exigences des installations techniques

Art. 17. Les installations techniques pour les rénovations lourdes sont soumises aux exigences visées au chapitre 2 de l'annexe VIII.

CHAPITRE IV. — Exigences PEB pour rénovations simples

Art. 18. § 1. Les exigences PEB prévues aux sections Ire et II du chapitre III sont applicables aux rénovations simples.

§ 2. En cas de changement d'affectation visé à l'article 3, 6°, de l'Ordonnance vers un usage de Bureaux et services ou Habitation individuelle, les exigences prévues aux articles 11 et 12 sont d'application.

CHAPITRE V. — Mesures d'exécution et de maintien

Art. 19. Le Ministre détermine les règles pour le calcul des pertes par transmission nécessaires au calcul des exigences des articles 5 à 10.

CHAPITRE VI. — Dispositions transitoires et finales

Art. 20. Par dérogation aux articles 5 et 6 :

- les bâtiments neufs pour lesquels la demande de permis d'urbanisme est introduite dans les 12 mois qui suivent l'entrée en vigueur du présent arrêté, peuvent déroger aux exigences relatives au niveau E à condition de satisfaire aux exigences relatives au niveau K établies à l'article 10;

- le niveau E est fixé à 90 pour les 36 premiers mois qui suivent la date de mise en oeuvre du présent arrêté.

Art. 21. Par dérogation à l'article 9, l'influence des ponts thermiques peut ne pas être prise en compte si la demande de permis d'urbanisme est introduite dans les 12 mois qui suivent l'entrée en vigueur du présent arrêté.

Art. 22. Dit besluit treedt in werking op 2 july 2008, met uitzondering van de eisen voorzien in het 1e deel van het eerste hoofdstuk van Bijlage VIII die van kracht worden op 1 januari 2009.

Art. 23. De Minister van Energie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 21 december 2007.

De Minister-President
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
Ch. PICQUE

De Minister van Leefmilieu, Energie en Waterbeleid,

Mevr. E. HUYTEBROECK

Bijlagen

- I. Definities
- II. EPW-methode voor de bepaling van het E-peil van wooneenheden
- III. EPU-methode voor de bepaling van het E-peil van kantoor- en schoolgebouwen
- IV. Maximaal toelaatbare U-waarden of minimaal te realiseren R-waarden
- V. Behandeling van koudebruggen
- VI. Ventilatievoorzieningen in residentiële gebouwen
- VII. Ventilatievoorzieningen in nietresidentiële gebouwen
- VIII. Eisen betreffende de technische installaties

Art. 22. Le présent arrêté entre en vigueur le 2 juillet 2008, à l'exception des exigences prévues à la section Ire du chapitre premier de l'annexe VIII qui entrent en vigueur le 1er janvier 2009.

Art. 23. Le Ministre de l'Énergie est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 21 décembre 2007.

Le Ministre-Président
du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,
Ch. PICQUE

La Ministre de l'Environnement,
de l'Énergie et de la Politique de l'Eau,
Mme E. HUYTEBROECK

Annexes

- I. Définitions
- II. Méthode PER pour la détermination du niveau E des unités d'habitation
- III. Méthode PEU pour détermination du niveau E des bâtiments de bureaux et des bâtiments scolaires
- IV. Valeurs U maximales admissibles ou valeurs R minimales à réaliser
- V. Traitement des ponts thermiques
- VI. Dispositifs de ventilation dans les bâtiments résidentiels
- VII. Dispositifs de ventilation dans les bâtiments non résidentiels
- VIII. Exigences relatives aux installations techniques

Bijlage I

DEFINITIONS

1.1 Zone :

Elk geheel van vertrekken waarvan de thermische emissiebronnen (van warmte of koude) aangesloten zijn op het hydraulische of luchtbehandelingsnetwerk via één enkele aanvoerleiding of -luchtkoker en via één enkele retourleiding of -luchtkoker.

1.2 Zone-instroompunten :

Het punt van het hydraulische of luchtbehandelingsnetwerk waar de vloeistof de zone binnenkomt.

1.3 Zone-uitstroompunten :

Het punt van het hydraulische of luchtbehandelingsnetwerk waar de vloeistof de zone verlaat.

1.4 Manuele bedienings- en automatische programmeerinrichting :

Inrichting waarmee :

- voor een warmtelevering op basis van de volgende vier instellingen gezorgd kan worden : comfort (bij gebruik), stationair (bij tijdelijk niet-gebruik), vorstvrij (bij langdurig niet-gebruik) en stop.
- voor een automatische omschakeling tussen deze instellingen gezorgd kan worden.

Op het moment dat er een omschakeling van de ene naar de andere instelling plaatsvindt, is het verwarmingsvermogen gelijk aan nul of het maximum om de duur van de overgangsfase tot een absoluut minimum te beperken.

1.5 Gemeenschappelijkheidspercentage :

Percentage van de tijd dat 2 gebruiksprogramma's op hetzelfde tijdstip dezelfde instelling hebben in de tijdsspanne van 1 jaar.

1.6 Hydraulisch circuit :

Het deel van het hydraulische netwerk voor de verspreiding van warm verwarmingswater en gekoeld water dat over specifieke voorzieningen beschikt om het debiet en de temperatuur van de warmtegeleidende vloeistof te regelen.

1.7 Wooneenheid :

Het in artikel 5 § 1, al. 2, a), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat bestemd is om bewoond te worden en over de nodige woonvoorzieningen beschikt om autonoom te kunnen functioneren, d.w.z. dat het geheel van vertrekken minstens dient te beschikken over een keuken, een toilet en een badkamer, zoals dat bijvoorbeeld het geval is bij eengezinswoningen, appartementen, studio's, hotelappartementen en hotelflats.

De in artikel 5, § 1, al. 2, b), van de Ordonnantie beoogde appartementsgebouwen worden beschouwd als gebouwen die meerdere wooneenheden omvatten.

1.8 Gemeenschappelijk residentieel :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, j), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat bestemd is om bewoond te worden en waarbij de woonvoorzieningen (keuken, eetkamer, toilet en badkamer, enz.) geheel of gedeeltelijk gemeenschappelijk zijn, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals hotels, herbergen, jeugdherbergen, motels, pensions, penitentiaire of heropvoedinginrichtingen, rusthuizen en internaten.

1.9 Kantoren en diensten :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *c*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat bestemd is :

a) hetzij voor werk dat verband houdt met het beheer of de administratie van een onderneming, een openbare dienst, een zelfstandige of een handelaar;

b) hetzij voor de uitoefening van een vrij beroep;

c) hetzij voor activiteiten van ondernemingen die intellectuele diensten verlenen, met inbegrip van activiteiten van dienstverlenende ondernemingen en ondernemingen die immateriële goederen produceren, zoals software of multimedia.

Bijvoorbeeld : kantoren van de post, kantoren van telefoonmaatschappijen, financiële instellingen, gerechtelijke instanties en overheidsinstellingen, hoven en rechtbanken en hun griffies, evenals elke plaats waar de vergaderingen en raden van de verschillende organen plaatsvinden, die de openbare instellingen vertegenwoordigen, of waar er laboratoria gevestigd zijn.

1.10 Onderwijs :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *d*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat bestemd is voor de activiteiten van een onderwijsinstelling of een psychisch-medisch-sociaal centrum, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals lagere scholen, middelbare scholen, middensholen, universiteiten, hogescholen, crèches, academiën.

1.11 Gezondheidszorg :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *e*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken waar medische zorgen aan personen verstrekt worden, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals ziekenhuizen, klinieken, poliklinieken, verzorgingscentra en centra voor medische, sociale en gezinshulp en voor geestelijke gezondheidszorg.

1.12 Cultuur en ontspanning :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *j*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat bestemd is voor cultuur en ontspanning, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals theater-, bioscoop-, dancing- en feestzalen, jeugdhuizen, tentoonstellingsruimten, musea en lunapark.

1.13 Restaurants en cafés :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *g*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals restaurants, cafés, tearooms, snackbars, café-restaurants.

1.14 Handelszaken :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *i*), van de Ordonnantie beoogde geheel van voor iedereen toegankelijke vertrekken waar diensten verleend worden of roerende goederen verkocht worden, en die over een eigen toegang tot de openbare weg beschikken, met inbegrip van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals supermarkten, hypermarkten, winkels, boetieks.

1.15 Sport :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *h*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken waar er een sportactiviteit beoefend wordt, met inbegrip van van alle voor de activiteit in kwestie vereiste bijruimten, zoals sportcentra, fitnesscentra en zwembassins.

1.16 Andere bestemming :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *j*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat geen deel uitmaakt van voormelde categorieën, zoals de gebouwen waar er industriële of artisanale activiteiten plaatsvinden, werkplaatsen, landbouwgebouwen, luchthavens, stations en funeraria.

1.17 Gemeenschappelijk deel :

Het in artikel 5, § 1, al. 2, *j*), van de Ordonnantie beoogde geheel van vertrekken dat verwarmd of gekoeld wordt of dat beschouwd wordt als een geheel van vertrekken dat indirect verwarmd of gekoeld wordt door warmte die afkomstig is van verwarmde of gekoelde ruimten en dat door meerdere EPB-eenheden gebruikt worden, zoals trappenhuizen, gangen en liften.

1.18 Aangrenzende onverwarmde ruimte (AOR) :

Een aangrenzende onverwarmde ruimte is een niet verwarmde noch gekoelde ruimte die tegelijkertijd

- Aan het beschermd volume grenst;
- Van het beschermd volume door een geïsoleerde muur gescheiden is;
- Volledig bovengronds gelegen is;
- Rechtstreeks in contact staat met de buitenlucht;

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 december 2007 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen.

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Ch. PICQUE

De Minister voor Leefmilieu, Energie en Waterbeleid,

Mevr. E. HUYTEBROECK